

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลและประเทศชาติการจะทำให้บุคคลและประเทศชาติมีความเจริญอย่างมั่นคงต้องพัฒนาที่ตัวบุคคลเป็นประการสำคัญ การพัฒนาบุคคล คือการให้การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมให้เจริญอย่างมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน โลกได้ก้าวสู่ยุคของความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการสื่อสารโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก ทำให้มนุษย์ต้องเรียนรู้ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้แต่ละคนได้พัฒนาตนเองตามขีดความสามารถ และนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ให้เกิดแก่ตนเองและสังคม

การจัดการศึกษาของไทยเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อให้เกิดประสบการณ์แก่ชีวิตที่จะสามารถเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม ซึ่งกิจกรรมนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 มีหลายรูปแบบ ดังนี้ การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ซึ่งการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาที่ยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม และสภาพแวดล้อม ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน โดยคณะรัฐมนตรี มีมติให้กำหนดโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน และเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียนให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาเท่าเทียมกัน และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพให้คนมีทางเลือกในชีวิต ให้ความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่เตรียมและนำ

สังคมไทย ให้ก้าวสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก โดยกำหนดให้สังคมไทยเป็นสังคมที่พึงปรารถนาในอนาคต เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องหลากหลายวิธี สนับสนุนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น มีบทบาทในการจัดการศึกษา จากแนวนโยบายดังกล่าว ด้านการใช้สื่อยังใช้น้อยมาก โดยเฉพาะการเผยแพร่ทางวิทยุและโทรทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554) ในด้านการศึกษจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อความเสมอภาคและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการกระจายความรู้สู่สถานศึกษา ชุมชนและสังคมไทย เพราะโลกพัฒนาและก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสมัยใหม่เกิดขึ้นและเติบโตไปมาก มีพัฒนาการรูปแบบที่หลากหลาย แต่ในปัจจุบันสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญที่สื่อข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่สื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเหล่านี้ก็ยังมีได้ถูกนำมาใช้อย่างสมประโยชน์แก่การจัดการศึกษา สถานการณ์ดังกล่าว ทำให้เห็นความจำเป็นในอนาคตที่จะต้องเร่งส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้กับคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามบทบาทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ต่อมา แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11 (ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น ที่ครอบคลุมทั้งการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา การผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งการพัฒนากระบวนการจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แต่ที่ผ่านมาคุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจของสังคม เด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 รวมทั้งการใช้มาตรการจูงใจให้ข้าราชการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ตั้งแต่ปี 2543 ทำให้สูญเสียอัตราครูไปจำนวนหนึ่ง อีกทั้งบัณฑิตครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์บางส่วนที่จบการศึกษาแล้วไม่เป็นครู ครูสอนไม่ตรงวุฒิ และการขาดแคลนครูในบางพื้นที่ ส่วนการพัฒนาครูก็ยังคงขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง และด้านสถานศึกษาพบว่า มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้เกณฑ์มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สทศ.) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จากสภาพดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา

ระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นอีกรูปแบบที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคล ดำเนินงานและควบคุมคุณภาพในรูปแบบขององค์กรคณะบุคคล การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบและวิธีการจัดการศึกษาใน

ประเทศเพราะสามารถจัดการเรียนการสอน ตลอดจนบริการการศึกษาให้แก่ผู้เรียนได้มากกว่า และประหยัดกว่า ทั้งนี้เพราะไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของสัดส่วนครูต่อนักเรียนและอาคารสถานที่ ใน ส่วนคุณภาพนั้นผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาทุกคนต่างมุ่งหวังให้การศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายและ มาตรฐานที่ตั้งไว้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้มีการสร้างระบบและองค์กรขึ้นรับผิดชอบใน การพัฒนาหลักสูตร และผลิตเอกสารการสอน ตลอดจนสื่อการสอนประเภทต่างๆรวมทั้งการออก ข้อสอบ ลักษณะเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมีระบบการควบคุม คุณภาพของการศึกษาอย่างเข้มงวด และเคร่งครัด ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษามีได้อยู่ ภายใต้อำนาจของบุคคลหนึ่ง หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เน้นการจัดการศึกษาที่มีการ ดำเนินงานในรูปองค์กรคณะบุคคลและเมืองค์กรหลายองค์กรรับผิดชอบในลักษณะการแบ่งงานซึ่ง กันและกัน จึงเป็นระบบการดำเนินงานและการควบคุมคุณภาพในรูปขององค์กรคณะบุคคลที่ สามารถควบคุมและตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ กระบวนการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมได้รับการออกแบบขึ้นอย่างเป็นระบบ เริ่มจาก การพัฒนาหลักสูตรและผลิตเอกสารตลอดจนสื่อการสอนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา ด้านสื่อ และ ด้านการวัดและประเมินผล มีการดำเนินงานและการผลิตผลงานที่เป็นระบบ มีการควบคุมมาตรฐาน และคุณภาพอย่างแน่นนอนชัดเจน (วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2529 : 89)

โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม ซึ่งเป็นโรงเรียนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดการ เรียนการสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม ติดตั้งสถานีผ่านดาวเทียมเพื่อออกอากาศการ เรียนการสอนและรายงานทางการศึกษา ณ โรงเรียนวังไกลกังวล ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2538 เป็นต้นมา เพื่อสนองพระบรมราโชบายเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในภูมิภาคต่างๆ ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน รวมทั้งเป็นแนวทาง สำหรับพัฒนาครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในเมืองและในชนบทถิ่นทุรกันดาร ให้มี มาตรฐานเท่าเทียมกัน จากการสอนของครูคนเดียวกันและในเวลาเดียวกัน (ขวัญแก้ว วัชโรทัย. 2554 : 13)

ดังที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยสื่อบทเรียน ทางโทรทัศน์เป็นทางเลือกหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดวิชาการสาขาต่างๆสื่อสารถึง ผู้คนได้เป็นจำนวนมากในเวลาเดียวกัน ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศที่สามารถรับสัญญาณได้ อย่างทั่วถึง สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน ทั้งที่อยู่ใน ชุมชนเมืองและชนบทที่ห่างไกล นอกจากสามารถบรรเทาปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังครูแล้ว ยังเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของรัฐบาล รวมทั้งเป็นสื่อกระตุ้นและส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงทำให้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปึงกาฬหลายโรงเรียนได้นำระบบ การ เรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเข้ามาใช้เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และเพื่อให้นักเรียน ได้รับมาตรฐานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าเทียมกับในเมือง

อย่างไรก็ตามในสภาพสังคมปัจจุบันปัญหาการจัดการศึกษาของไทยด้วยระบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การเรียนในระบบ นอกกระบบการเรียนการสอนที่มีครูสอนปกติและการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ยังคงพบปัญหาอยู่จำนวนมากไม่น้อยโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากผลการทดสอบของสำนักทดสอบการศึกษาชาติ (สทศ.) และผลการทดสอบท้องถิ่น (LAS) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในแต่ละปีการศึกษายังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด

จากการศึกษาของแมดดอกซ์ (Maddox. 1975 : 9) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ ปัจจัยทางด้านสติปัญญาและปัจจัยที่ไม่ใช่สติปัญญา โดยที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสติปัญญาและความสามารถทางสมองร้อยละ 50-60 ขึ้นอยู่กับความพยายามในการเรียนของนักเรียนและวิธีการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 30-40 และขึ้นอยู่กับโอกาสทางการเรียนและสภาพแวดล้อมอื่นร้อยละ 10-15 ส่วนฮาร์นิชเฟเกอร์ และไวเลย์ (Harnischfeger and wiley. 1987 : 215-231) ได้พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้แก่ ครู นักเรียน และหลักสูตร นอกจากนี้ ดิวเยอร์ (Rossow. 1990 : 41-42 ; Citing Dwyer. 1996) ยังได้กล่าวอีกว่าองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการบริหารของโรงเรียนก็ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งด้วย

ขวัญแก้ว วัชโรทัย ประธานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกล่าวว่า หลังจากที่นักเรียนได้เรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแล้วนั้น ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น และนักเรียนในหลายโรงเรียนสามารถสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้จำนวนมากขึ้น และจากผลการวิจัยของ วชิระ สาลี (2542 : 108-109) พบว่าเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในเนื้อหาวิชาสูงกว่าก่อนเรียนทุกหมวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านคุณภาพของรายการ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามี ความชัดเจนของภาพและเสียง แต่การช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหา มีบางรายการที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีอยู่หลายปัจจัยได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยใดบ้างที่จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้วยการตั้งคำถามของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

คำถามการวิจัย

1. มีปัจจัยอะไรบ้างที่จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียมได้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียมในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬเป็นอย่างไร

3. สมการจำแนกที่สามารถใช้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อศึกษาปัจจัยจำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยจำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3. เพื่อสร้างสมการจำแนกประเภทของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

สมมติฐานการวิจัย

มีปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่สามารถจำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนที่เปิดสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งหมด 123 โรงเรียน จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั้งหมด 13,811 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนที่เปิดสอนด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 432 คน โดยหาขนาด

ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ตามวิธีการของยามานะ (Toro Yamanae.) และได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน(Proportional Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยจำแนกที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่ได้รับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีดังต่อไปนี้

2.1.1 ตัวแปรด้านนักเรียน

- 1) การไฟ้เรียนรู้
- 2) รูปแบบการเรียนรู้
- 3) การสนับสนุนของครอบครัว

2.1.2 ตัวแปรด้านครู

- 1) พฤติกรรมการสอนของครู
- 2) ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน

2.1.3 ตัวแปรด้านการบริหารจัดการ

- 1) บรรยากาศในชั้นเรียน
- 2) การจัดการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. การเรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียม หมายถึง การศึกษาตามโครงการการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล โดยใช้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อกลางตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ

2. โรงเรียนต้นทาง หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นสถานีถ่ายทอดรายการออกอากาศการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม คือโรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. โรงเรียนปลายทาง หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทางไกลผ่านดาวเทียม

4. ครูต้นทาง หมายถึง ครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสอนผ่านสื่อโทรทัศน์และส่งออกอากาศโดยถ่ายทอดสด จากสถานีโทรทัศน์การศึกษาโรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5. ครูปลายทาง หมายถึง ครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทางไกลผ่านดาวเทียม

6. ตัวแปรด้านนักเรียน หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทางไกลผ่านดาวเทียม ได้แก่ การใฝ่เรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้ และการสนับสนุนของครอบครัว

6.1 การใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน การบันทึกความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก

6.2 รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะหรือวิธีการเรียนของนักเรียนแต่ละคนที่ชอบใช้ในการเรียนรู้ การคิด หรือการแก้ปัญหาในการเรียน

6.3 การสนับสนุนของครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน การเอาใจใส่ดูแลด้านการเรียน เช่น ติดตามผลการเรียน ให้ความรู้เพิ่มเติม การช่วยเหลือด้านการเงิน เช่น จัดหาหรือซื้ออุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอ

7. ตัวแปรด้านครู หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวกับลักษณะของครูผู้สอน ทั้งครูที่อยู่ในโรงเรียนปลายทางและโรงเรียนต้นทางของระบบการเรียนการสอนทางไกล ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียน

7.1 พฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง ลักษณะการสอน การเตรียมตัวทักษะการใช้สื่อการสอน การตอบคำถามของครู การแสดงออกทางกาย วาจา การเอาใจใส่ดูแลการทำกิจกรรมระหว่างเรียน การสอนซ่อมเสริม

7.2 ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน หมายถึง การติดต่อสื่อสาร การโต้ตอบกันในระหว่างการเรียนการสอนของครูกับนักเรียนที่เรียนในระบบการเรียนการสอนตามทางไกลผ่านดาวเทียม

8. ตัวแปรด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนเตรียมการกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติงานของโรงเรียนปลายทางตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามทางไกลผ่านดาวเทียมซึ่งได้แก่ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้

8.1 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมและคุณลักษณะทางกายภาพที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน การจัดโต๊ะ แสงสว่างและอุณหภูมิของห้องเรียน และการจัดอุปกรณ์สื่อสารและสภาพแวดล้อมและคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ความสบายใจ ความอบอุ่น เป็นกันเอง และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

8.2 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกระบวนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทางไกล

9. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยรวมทุกสาระการเรียนรู้ในปีการศึกษา 2555 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามทางไกลผ่านดาวเทียม

9.1 นักเรียนกลุ่มเก่ง หมายถึง นักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ย 3.00 - 4.00

9.2 นักเรียนกลุ่มอ่อน หมายถึง นักเรียนที่ได้เกรดเฉลี่ย 0 - 2.00

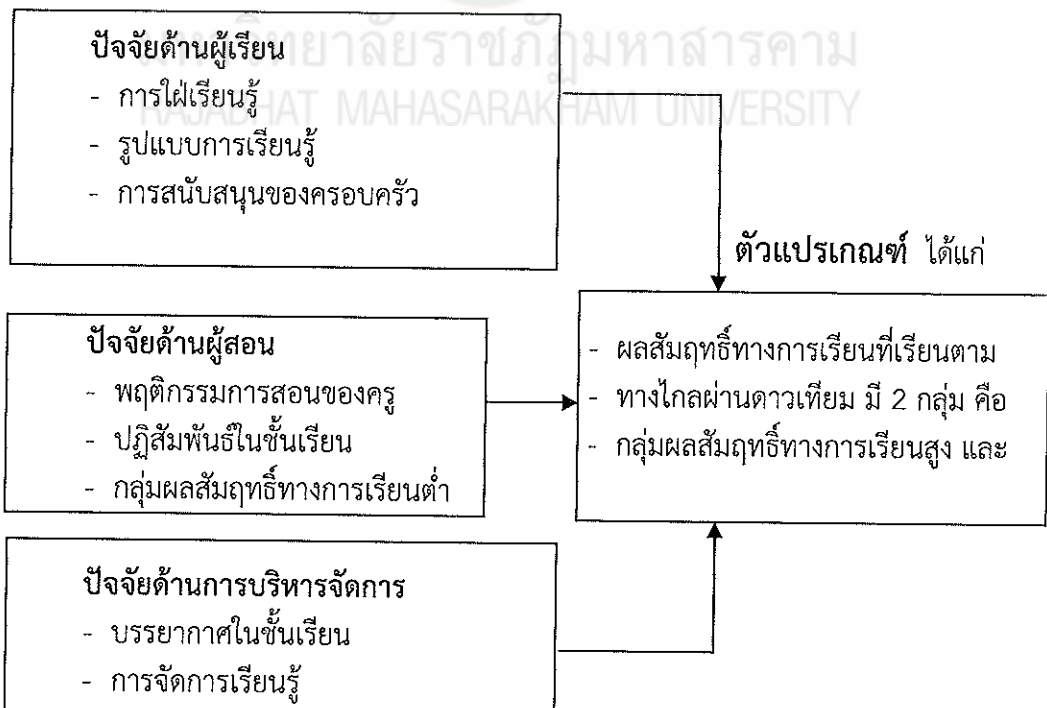
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามทางไกลผ่านดาวเทียม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับใด สภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาบึงกาฬเป็นอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการศึกษาตามทางไกลผ่านดาวเทียมได้ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคคลต่างๆดังต่อไปนี้

1. มุลินธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาทางไกลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา และหรือพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อีกทั้งใช้ผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรมแก่ผู้บริหาร ครู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ในการวางแผนจัดการ และบริหารโรงเรียน
4. ครูผู้สอนสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรจำแนก ได้แก่

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย